

עין משפט
גזירה

צח:

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

מסורת הש"ס

לה א מ"י פ"ג ח"ב
שאלה ופקדון ה"ג
מנע עין זכ טו"ע ח"א
פ"י ש"מ פ"י ד'
ל ב ג מ"י ע"פ פ"ג ה'
י' ש"מ ע"פ טו"ע ח"א
פ"י ש"מ פ"י ד' ופ"י
טו'
ל ד מ"י ע"פ ה"ג א'
מנע ע"פ טו"ע ח"א
פ"י ש"מ פ"י ה'
לח ה מ"י ע"פ הלכה ב'
טו"ע ע"פ פ"י ה' :

שבעת הסיק כמו פוגם כחובה ועד פרק הכותב (וכמובן דף פ.) ועוד אור"ח כ"ג וזכר חדא דהודאה וזכי פריך כלומר למה ישבע ששטרה ממה היה והיא אותה שמחזיק לו ולהשיב על טענתו שאומר שאלה ממה ומשני ע"י גנגול כיון דלרין לישבע על אותה שמתה שדרכה ממה אוקמה רבנן ארין שבעה נמי עלה גנגול טעון לעשות ב' שבעות על פרה אחת יותר מעל ב' פרות וזלזל היא דהמוכר הבית (ב"ב דף ע.) לזכר לזוקמי כגון דליכא פרה אחת של הודאה ולוקמה לזכר הודאה ומימי ליה פסיר:

שאלה בבעלים שכרה שלא בבעלים מהו. משמע אכל שכרה צבעלים וחזר ושכרה שלא צבעלים פשיטא דשכירות כדקיימא קיימא וא"ת דאמרינן לעיל (דף י"ז:) דלתיא שכירות צבעלים ומפקע שכירות שלא צבעלים אלן אין שניה מתחברת עם הראשונה וי"ל דגזירת הכתוב הוא דכלל היכא דליכא צעלים או בראשונה או בשניה פטור:

ה"ג בקונטרס בבעיא ש"ישיית אה"ג בין דש"יכא במקצת כפאן דש"יכא בבז"ה א"א אפר. ומימה דא"כ מאי בני צבעיא רביעית שכרה צבעלים שאלה של צבעלים וחזר ושכרה מהו אי חזרה שכירות לדוכתה או לא הא כיון דשאלה שנאמנע לא חשיבא צבעלים היכי מיהדר שכירות לדוכתה ליחשב צבעלי אחר שכר צעקו הבעלים בשאלה שנאמנע פקן זו סגרא כלל ואין לפרש דבעיא רביעית אינה לפי אה"ל שאמרנו אלא לפי מה שנאמר אה"ל דאמר"י כיון דשייכא במקצת כמאן דשייכא ככולה דמי ומסקפא ליה כיון דלא דלמא לא הדרא לדוכתה דשאלה דמסקפא דהואיל דמחמת השאלה אין שכירות האחרון יכול ליחשב צבעלים דתרי שייכי לא אמרינן לא הדרא נמי לדוכתה דא"כ היה לו נמי לפרש אה"ל דאמר ועוד דא"כ למה הוצרך לומר צבעיא ג' אה"ל לא אמר כיון דאפי' אמר א"ש הבעיא כי היכי דבעיא ד' חזרה לאה"ל דאמר [א] ונראה כמו שהיה נהוג בספרים צבעיא שלישיית ואה"ל דאמרינן כיון דשייכא במקצת כמו ששייכא ככולה דמי וכן משמע בפי' הקונטרס שכן היה בספרו אלא שהוא הגיה לא אמרי"י ופשיטא ליה לגמרא דאי לא אמרינן שאלה צבעלים ושכרה ושאלה לא הדרא שאלה לדוכתה דכיון דאיהו ראוי להחזיר עם השכירות שלפניה אפילו נעשה שכירות עצמו צבעלים איפסקא לה שכירות דלא הדרא לדוכתה אע"ג שלא פסקו צעלים נאמנע אכל אה"ל דאמר מיבעיא ליה אם חזרה שאלה לדוכתה דכיון דראויה להתחבר עם השכירות שלפניה אילו נעשה שכירות עצמה צבעלים השתא נמי שלא נעשה צבעלים לא היו הפסק והדרא לדוכתה או דלמא לא הדרא כיון שהשאלה אינה יכולה להתחבר עם השכירות שלפניה וליחשב מכאן שאלה צבעלים שלפניה ותרי שייכי לא אמרינן והי הפסק ולא תחזור השאלה לדוכתה וכן צביא רביעיית ואין רביעיית הולכת בחז"ל לכן לא קאמר ב"ה אה"ל ואם נפשוט בשליש נפשוט גם רביעיית: **ואמר** זו השואל שאלה ופתח ח"יב וכן בשענה שמתחברת. מימה דבהגות קמח וביק דף קד. וסו' אמר שמואל אין משלחין מעות בדיוקני אפילו עדים חתומים עליה ופריך אלא לשמואל מאי תקנתיה ומשני כי הא דר' אבהו כו' דמתייב מה שכותב התקבלתי והשתא בלא התקבלתי מהני אם יכול לכתוב שלא לי דאין סגרא לחלק בין כותב לאומר פא"פ דמי היכי דמתייב לאומר מהני נמי כותב ומאי קשה ליה דקאמר ומאי תקנתיה האיצא תקנתא טובא שיכתבו לו העדים ויתחמו שפלוני אמר לך שכתבתי ויש לומר דפשיטא שמואל תקנתו כפשיטא לשמואל כמו לרבי יוחנן ואיני אומר מאי תקנתיה אלא לפי שרואה לביד מרבי אבהו ולאסקי דאפילו התקבלתי לא מהני אם מת משלח ופלוני נכסי קמי יתמי קודם שזא ליד שליח ואין תקנתא אלא בהרשאה:

חדא לנד"מ כו'. הרי כפירה והלא אין צדיקן דשאלה ממה הרי הודאה: **ואמאי מה שטענו לא הודא לו.** אע"ג דלוקימנא כדפור ומודה ה"מ לר"ג מיהו מחי' לרבי הווא ורבי יהודה דקתמי ואמאי ישבע הרי אין כאן הודאה במקצת: **אי שכתב לי אינו מיהו.** ואפי' היא שכירה יש לי עלין שבעה שכן היא דכריך לית לן דרמי בר חמא דכעי כפירה והודאה צומורים דכנירין לן כמ"ד עירוב פרישות כתיב כאן ובי כתיב כי הוא זהו אמלוג הוא דכתיב וגנגול שבעה מן המורה היא סומאמרה האשה אמן אמון כדדרשינן בטוטה (דף י"ז):

שואל חדא להד"מ וחדא אין דשאלה מתה ואידך לא ידענא אי דשכירות מתה ודקיימא דשאלה או דשאלה מתה ודקיימא דשכירות דמתוך שאינו יכול לישבע משלם: זה אומר ששאלה וזה אומר שכורה ישבע השוכר ששכורה מתה: **ואמאי מה שטענו לא הודא לו** ואי ומה שהודא לו לא טענו אמר עולא יעל ידי גנגול דא"ל אישחבע לי איזו מיתה דכדרכה מתה ומיזו דמישתבע דהכרחה מתה מישחבע נמי דשכורה מתה: זה אומר איני יודע וזה אומר כו': **הא מני סומכוס היא דאמר** ^אממון המוטל בספק חולקין בעי ר' אבא בר ממל שאלה בבעלים שכרה שלא בבעלים מהו מי אמרינן שאלה לחודה קיימא ושכירות לחודה קיימא או דלמא שכירות ושאלה מישל שייכי דהא מוחיב בגניבה ואבדה את"ל גשכירה בשאלה מישל שייכי שכרה בבעלים שאלה בבעלים מהו שאלה בשכירות ודאי לא שייכא או דלמא כיון דשייכא במקצת כמאן דשייכא ככולה דמי את"ל לא אמרינן כיון דשייכא במקצת כמאן דשייכא ככולה דמי שאלה בבעלים ושכרה שלא בבעלים וחזר ושאלה בבעלים לה שכירות ביני וביני שכרה בבעלים ושאלה וחזר ושכרה מהו מי אמרינן אתיא לה שכירות לדוכתה או דלמא אפסיקא לה שאלה ביני וביני יתקו: **מתני'** ^אהשואל את הפרה ושלחה לו ביד בנו כיד עבדו ביד שלוהו או ביד בנו ביד עבדו ביד שלוהו של שואל ומתה פטור אמר לו השואל שלחה לי ביד בני ביד עבדי ביד שלוהו או ביד בנך ביד עבדך ביד שלוהך או שאמר לו המשאל הריני משלחה לך ביד בני ביד עבדי ביד שלוהי או ביד בנך ביד עבדך ביד שלוהך ^אוא"ל השואל שלח ושלחה ומתה חייב ^בוכן בשענה שמתחברת: **גמ'** ביד

משאל: **א** ביד בנו **ב** ביד עבדו **א** ביד שלוהו **ג** שאל **ד** ומתה **ה** פטור. אם מתה נדרך פלוגי בה רבה ורב חסדא דהגול קמח (ב"ב דף קד.) רב חסדא מתוך לה להאי שלוהו דשאל דמתייב בשכירו ולקייטו שדר צביתו אכל אין עדים שהוא שלוהו דאי איכא עדים הוי שליח ומייב השואל צאונסין משמכרו לו רבה אומר אפילו עשאו שליח צעדים לאו שליח הוא להחתייב ע"י צאונסין דה"ק ליה איניש מהימנא הוא אי צעית לשדורי צדיה שדר: **וכן כשענה שמתחברת.** אם שלח השואל ביד בנו ועבדו או שלוהו או ביד עבדו ושלוהו של משאל לא יצאה מרשותו של שואל עד שתבא ליד המשאל ואם מתה נדרך חייב אמר לו המשאל שלחה לי או שאומר לו השואל הריני משלחה וכו' וא"ל המשאל שלח ושלחה ומתה פטור: **גמ'** ביד

משלחה לו ביד בנו כיד עבדו ביד שלוהו או ביד בנו ביד עבדו ביד שלוהו של שואל ומתה פטור אמר לו השואל שלחה לי ביד בני ביד עבדי ביד שלוהו או שאמר לו המשאל הריני משלחה לך ביד בני ביד עבדך ביד שלוהך או שאמר לו המשאל הריני משלחה לך ביד בני ביד עבדי ביד שלוהי או ביד בנך ביד עבדך ביד שלוהך ^אוא"ל השואל שלח ושלחה ומתה חייב ^בוכן בשענה שמתחברת: **גמ'** ביד

(א) וביק לה: ויש"ן.
(ב) ביק ק"ו. (ג) לעיל פ"ג.
(ד) שמיית ככ. (ה) וקדושין כ"א: (ו) וכתובת ה"א. (ז) והא דקאמר לעיל דרב מתנן מוקי לה בחמתיה היכי לרב יהודה מוקי לה הכי אלא תמוס שפיר וכן לפי הכי הרי מחייב שבעה ונקט ר"ג אלא ה"א דהכתיב סי' רש"י.

הגהות הגר"א

[א] ב"ב ומה שהיה לו לא טענו ח"מ וביב לבי' רש"י הוא מיותר אלא לבי' רש"י ה"א דלא קאשאי לה ה"א דמי שפיר וקדושין ה"מ משום דמתייב לטקן ושעריק ע"י רש"י: [ב] ח"מ ד"ה ה"ג יבואה כמו סי' ר"ב ובי' ה"א"ס ש"מ אלא ה"א דמתייב ל"ג כן ודל"ה: